
» Z B I R A L E C «

ZZVIS – LETO **III**

NOVEMBER 2004

SREČNO 2005

ZBIRATELJI !!!

Naslov združenja je:

ZZVIS

g. Martin Leskovar

Cesta v Mestni log 40b, 1000 Lj.

Internetni naslov ZZVIS je:

www.zdruzenje-insignij.si

Elektronska pošta ZZVIS je:

zzvis@email.si

Davčna številka ZZVIS je :

26263955

Transakcijski račun ZZVIS je odprt na novo pri
Poštni Banki Slovenija št. je :

90672-0000169520

Naprošamo vse zbiratelje, da poskušajo pridobiti kakega donatorja – sponzorja. Sponzorji lahko pripomorejo k našemu boljšemu delu z finančnimi sredstvi (vsota ni pomembna) ali pa v obliki dela npr.: tiskanje glasila, majice, kape in podobno. Vsem donatorjem – sponzorjem omogočamo, da objavijo reklamo v našem naslednjem glasilu. ❖

upravni odbor ZZVIS

SREČNO 2005

Pridružite se
nam
Postanite
član **ZZVIS**

KOVANCI SV

Načelnik GŠSV

Minister za obrambo

Zbiratelji !!!

Pred nedavnim smo dali izdelati značko (bedž) ZZVIS-a. To so člani združenja seveda prejeli zastonj, če pa si želi kdo večje število značk ali pa če ni član jih lahko kupi po redni ceni **500,00 sit za kos**. Potrebno je nakazati denar na TRR združenja, plačnik z polnim imenom in naslovom, da bomo vedeli kam jih poslati; ter namen plačila naj bo » donacija za (x) značk«, pod sklic pa vpisati št. 2004 - (X = kosov). ❖

upravni odbor ZZVIS

V SEDMI ŠTEVILKI

Katalog priznanj MORS-a --- 1.del

Vojni muzej Vipava

Našitki, našitki policije

Obisk brigadirja SV v vojaškem muzeju Kranj

Orden partizanske zvezde

Vojakova molitev

Vici –

[oglasi](http://oglasi.com)

Spoštovani bralci !!!

Pred Vami je sedma številka glasila **ZZVIS** – a, ki združuje vse ljubitelje vojaških insignij, uniform, pokrival, odlikovanj, značk, in še mnogo česa. V našem združenju je trenutno včlanjenih preko **30 zbirateljev** iz cele Slovenije, je pa tudi veliko takih, ki so zbiratelji in jih članstvo trenutno ne zanima.

Iz številke v številko smo popravljali izgled in kvaliteto glasila. Tudi tokrat smo mnogo tega izboljšali, ker se seveda trudimo zaradi **Vas**.

Vaš odziv na prejšnjo številko 6, ki je bila prvič izdelana barvna pa čeprav samo ovitek je bil zelo spodbuden za nas. Zato se bomo trudili še v bodoče, kar se da viditi tudi že s to številko. Zato upamo, da bo odziv še boljši.

Namen informativnega glasila **ZBIRALEC** je, da bi informiral novosti glede zbirk, posameznih artiklov, spodbujal zbiratelje, da bi objavljali prispevke, usmerjal k povezovanju s sorodnimi organizacijami ter objavljajl kdaj in kje so razne prireditve, srečanja, ki so zanimive za zbiratelje zato vas pozivamo da sodelujete pri urejanju glasila.

Ob tem **NE** smemo pozabiti naših **dopisnikov**, ter se jim ob tej priložnosti zahvaljujemo za prispevke ter jih vabimo k sodelovanju tudi v prihodnje. Brez njih si našega glasila pravzaprav ne moremo predstavljati.

Seveda pa bi bila dobrodošla tudi aktivnost naših članov pri objavljanju prispevkov in si tako omogočili bolj kvalitetno vsebino našega glasila. Kar pa je cilj vsakega društva saj bolj ko ste obveščeni bolj boste zadovoljni z glasilom.

Iskreno pozdravljeni in korajžno do objave Vašega prispevka v osmi številki. ❖

Martin LESKOVAR

KATALOG PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO (1. del)

Za zasluge pri razvoju in krepitvi Slovenske vojske ter obrambi države, za hrabrost v vojni in bojnih dejavnostih v miru ter za uspehe pri opravljanju vojaške službe v miru in vojni podeljuje Ministrstvo za obrambo pripadnikom Slovenske vojske, delavcem Ministrstva za obrambo, vojaškim poveljstvom, enotam, zavodom ter organom v sestavi in notranjim organizacijskim enotam, pripadnikom tujih oboroženih sil ter drugim osebam, organom in organizacijam naslednja priznanja:

ČASTNI VOJNI ZNAK

je priznanje Ministrstva za obrambo, ki se podeljuje pripadnikom Slovenske vojske za izkazano izjemno hrabrost v vojni ali za posebno požrtvovalnost v bojnih akcijah v vojni ali miru.

Častni vojni zank se nosi na traku okoli vratu.

RED GENERALA MAISTRA

Je priznanje, ki se podeli častnikom Slovenske vojske za izjemne zasluge v vojni, za uspešno poveljevanje v vojni in miru ter za posebne zasluge pri razvoju in krepitvi Slovenske vojske.

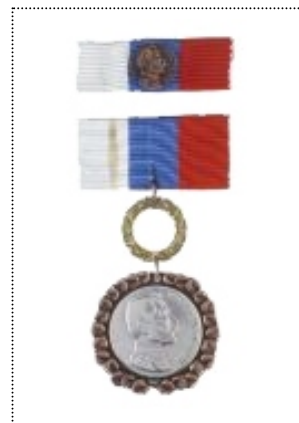
Red ima tri stopnje:

red generala Maistra I. stopnje

red generala Maistra II. stopnje

red generala Maistra III. stopnje

Za vojne zasluge se priznanje podeljuje kot red generala Maistra z meči.

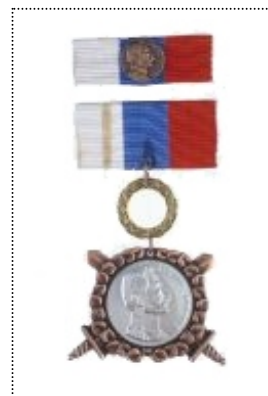
Red ima tri stopnje:

red generala Maistra I. stopnje z meči

red generala Maistra II. stopnje z meči

red generala Maistra III. stopnje z meči

MEDALJA GENERALA MAISTRA

Priznanje se lahko podeli pripadnikom Slovenske vojske in delavcem Ministrstva za obrambo, ki opravljajo vojaško službo, za zasluge v miru in vojni ter za pomembne uspehe pri opravljanju vojaške službe oziroma del na obrambnem področju.

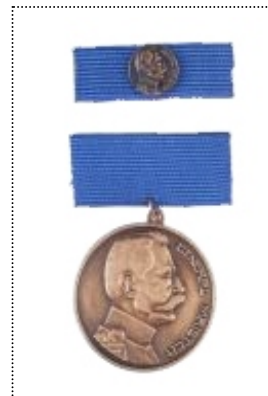
Medalja ima tri stopnje:

zlata medalja generala Maistra

srebrna medalja generala Maistra

bronasta medalja generala Maistra

Za vojne zasluge se priznanje podeljuje kot medalja generala Maistra z meči.

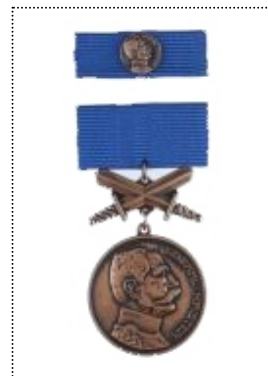
Medalja ima tri stopnje:

zlata medalja generala Maistra z meči

srebrna medalja generala Maistra z meči

bronasta medalja generala Maistra z meči

Martin LESKOVAR

»...IN ZAČELA SE JE VOJNA, TO JE, ZGODILO SE JE NEKAJ, KAR JE NASPROTOVALO

ČLOVEŠKEMU RAZUMU IN VSEJ ČLOVEŠKI NARAVI."« (L.N.Tolstoj)

Vojni muzej Vipava Soška fronta 1915-1917

Zbirka vojaških ostalin iz obdobja krvave morije prve svetovne vojne nastaja že šestindvajset let in je sedaj na ogled v **vojašnici Slovenske vojske Janka Premrla - Vojka v Vipavi**, kjer se drugače nahaja Center za usposabljanje poklicnih enot SV.

Vrnimo se v davno leto 1978, natančneje v lep kraj ob modri reki Soči v Kanal ob Soči. Tu sem kot osemletni otrok prebival in kot večina kanalskih fantičov stikal po bregovih reke Soče. Tu sem se srečeval, ko se je struga reke Soče zopet umirila in se predala mirnemu in skrivnostnemu toku, z ostanki razne vojaške opreme. Posebno pozornost pa mi je spodbudil zeleno emailiran kovinski lonček s skrivnostnim belim žigom "AUSTRIA WERKE 1916". Skrivnostna letnica in ime države mi nista dala miru, zato sem začel očima Mozetič Ivana obsipati z vprašanji kot vsak otrok: "**Zakaj? Kako? Kje?**" Starši so mi na čim lažji in razumljiv način obrazložili, kaj se je v tistih letih dogajalo tu ob Soči in na okoliških hribih. Vsled tega sem začel redno prinašati iz bregov reke razne dele opreme: **čelade, bajonete, razne porcije, čutarice in drug vojaški material**. Z očimom, ki je bil zaposlen kot gozdarski tehnik, sem začel ob prostih dnevih med počitnicami hoditi po bregovih Sabotina, gričih Goriških Brd, vznožjih Kanalskega Kolovrata in Doblarski dolini. Občasno pa smo obiskali tudi pobočja Krna in Batognice. Za deveti rojstni dan pa sem od staršev prejel mojo prvo knjigo o Soški fronti.

To je bila knjiga Krvavo Posočje, ki jo je napisal Vladimir Gradnik. Kmalu za njo pa sem dobil v roke še čudovit roman Doberdob izpod peresa Lovra Kuharja - Prežihov Voranc. Leta 1980 pa smo se cela družina preselili iz Kanala ob Soči v Rožno dolino pri Novi Gorici. Tu se je zbirka dopolnjevala z najdbami iz hriba oz. gozda Panovec, kasneje pa predvsem iz krvavega hriba Škabrijela, ki leži severno od Nove Gorice in iz kavern iz pobočij Svete Gore, Vodice, Kuka, Z dvajsetimi leti sem si spoznal tudi nekaj kolegov, ki so danes vsi člani društva Soška fronta, s katerimi sem si kaj zamenjal, predvsem pa predajali in si pripovedovali veliko podatkov o sami fronti in njenem zaledju. V zgodnjih devetdesetih letih sem skupaj s kolegi križaril in raziskoval predvsem Trnovski gozd in Banjško planoto, z ženo Damjano pa sem spoznaval Goriško - Komenski Kras. Doma sem imel že precej velik fotografski, knjižni in dokumentarni arhiv, za kar je imelo posledico, da se je zbirka neustavljivo širila. V tem času sem se že zaposlil v takratni Teritorialni obrambi, kot udeleženec spopadov leta 1991 v Rožni dolini, Vrtojbi, Novi vasi ipd. v samostojni bojni skupini 6. PŠTO pod poveljstvom takrat majorja Lisjak Srečka. V poveljstvu na Ajševici je sodelavec major Žežlin Igor prišel na idejo, **da bi v vojašnici v Vipavi postavil začasno razstavo mojih eksponatov iz prve svetovne vojne**. Pisalo se je leto 1992 in druga življenjska želja, poleg zaposlitve v vojski, da bi imel svojo razstavo, se je uresničila in kot prvi gost na katerega sem bil zelo ponosen in sem še danes je bil naš prvi general Janez Slapar. Takratna zbirka je bila postavljena samo zasilno na tak način, da so bili eksponati razstavljeni samo po šolskih mizah. Ker je za ogled razstave naraščalo zanimanje ne samo v vojski ampak tudi med šolami in civilnim prebivalstvom, sem leta 1993 z idejno pomočjo 6. PŠTO in poveljstva 1/62 pbr razstavo preselil v drugi večji prostor, kateri pa je po končnih delih že izgledal **pravi mali vojni muzej**.

Otvoritev je bila 17.12.1993. Na otvoritvi sta svečano spregovorila, poleg mene kot avtorja, tudi kustos Goriškega muzeja g. profesor Sedmak Drago in spoštovani prijatelj brigadir Janez J. Švanjcer, takratni župan občine Nova Gorica g. Marušič Tomaž pa mi je poklonil knjigo, zbiratelj iz Idrskega pri Kobaridu g. Jožko Šavli pa nalivno pero izdelano iz nabojev. Vsi povabljeni sodelavci in prijatelji so si lahko ogledali in se sprehodili skozi skalni usek t.i. kaverne izdelane iz lesa in stiroporja. V kaverni so na svojem mestu nemo pričali o neki moriji razni deli opreme in pripomočkov za vsakdanje preživetje, razne ročne bombe, steklenice, telefonski aparat, posode za hrano in zaboji za strelivo. Pri izhodu iz kaverne pa nas razni deli topovskih izstrelkov, streliva, oprane bodeče žice in kosti spomnijo na ostanke

na bojišču po končanem krvavem boju za nikogaršnje ozemlje. Pred mano se odpre prostor opremljen s fotografijami in z vitrinami, katere hranijo eksponate najdene na bojišču in zaledju. Poleg raznih avstro-ogrskih, nemških in italijanskih bajonetov in bodal, so na ogled tudi razne sablje, ki so pripadale tako častnikom kot tudi podčastnikom različnih rodov, pehote, topničarjev in konjenice. Na drugi strani vitrin pa si obiskovalec lahko napaše oči na čeladah: Nemška M-1916, avstrijska M-1916, avstrijska BERNDORF, italijanska Adrian 1915/16, francoska Adrian 1915, poleg čelad pa opazimo veliko število različnih oblik in tipov čutaric in porcij tako avstrijske, nemške kot italijanske. Posebno moje najljubše vitrine pa vsebujejo razna odlikovanja in značke armad, korpusov, brigad, polkov, razni motivi, ki se nanašajo na cesarja in vojskovodje ali pa z božičnimi motivi oziroma znaki, ki predstavljajo različne vojaške specialnosti: minometalci, topničarji, mitraljezci, saniteta, konjenica in še vrsta drugih. Še ena posebna vitrina pa vsebuje sanitetno opremo kot so na primer razne steklenice, ampule in druge posode iz keramike in stekla. Posebnost pa je več steklenic (ampul) z morfijem, ampula z jodom in ampula z razkužilom Lisol, ki so se ohranile osem desetletij v zemlji in kljubovale času, človeku in naravi.

Poleg razstavljenih ročnih bomb in raznih derez za zimsko vojskovanje in hojo po snegu in ledu pa ne moremo spregledati dela človeških rok. rok, ki so v hudih urah topniškega obstreljevanja v negotovosti v podzemnem zaklonu - kaverni izdelovale razne spominke in okraske v upanju na preživetje in z najdražjimi, ki jih ima vsak doma, v mislih. Izdelovali so razne zapestnice, prstane in obeske ali pa v rokah držali nabožno znamenje v spomin na dom z molitvijo na ustih in čakali konec strahotnega in ubijajočega bobnenja topov. Niso pa vse te osebne predmete oz. spominke izdelovali na fronti ampak že v zaledju, predvsem v kakšnih delavnicah ali pa so jih zamenjali za kakšno cigareto ali konzervo z ruskim ujetnikom, kar se po izdelavi pozna na predmetu, saj so vzorci različni glede na običaje in vero. Vsi ti eksponati so dobili prostor v vitrinah v enem prostoru v vojašnici.

Tudi za to razstavo je bilo veliko zanimanja, doma pa sem neutrudljivo, skupaj z ženo, polnil zbirko in proste police v domači kleti. S časom sem začel razmišljati o spremembi na razstavi, hotel sem več, nekaj kar bi vsakega presunilo v duši, ko bi vstopil na razstavo in šel iz nje poln vtisov in spoznanj o nesmiselnosti vojn, katerih kreatorji so nerazsodni, pohlepni in oblastniški cesarji, kralji in razni oblastneži.

Na stotine stvari se mi je vrtelo po glavi in spomnil sem se na odlično ohranjeno kaverno na Batognici, na lesene pograde, na leseno klop in mizo, spomnil sem se na obvezovališče pod Krnčico na planini Zaprikraj v kateri so še ohranjena nosila, spomin mi je begal po skalnih strelskih rovih in obzidjih barak krvavega kraškega bojišča in porodila se je ideja, ideja katero moram uresničiti, pokazati nekaj kar nima še nihče!

Bližal se je konec leta 1995, natančneje mesec november in v poveljstvu 1/62 pbr v Vipavi sem razkril idejo in zamisel, ki sem si jo zasnoval in bi jo rad uresničil. V načrtu je bila razširitev obstoječe razstave v dodatne tri prostore, tako da bi skupna razstava obsegala pet prostorov. Poleg razstavnega dela in kaverne (skalnega rova) bi si lahko obiskovalci ogledali še poveljniški delovni in bivalni prostor, barako-delavnico, obvezovališče za težje ranjence s pred prostorom in strelski rov s stražarskim mestom. Prikazal sem tudi, da finančno ne bi bilo težav, saj osnova vsega bi bili bloki stiroporja in rabljene deske, kar pa je ostalo snemalni ekipi, ki je snemala na Nanosu film Feliks in po koncu snemanja je ta ekipa želela te kose, že delno obdelane v oblike zidov, zavreči na deponijo. Pričel sem z delom, na pomoč pa sta mi priskočila še dobra prijatelja Devetak Tadej in Gregorič Mitja. Delali smo dan in noč, ves prosti čas poleg obveznega delovnega urnika v službi. Najprej je nastal delovni in bivalni prostor za poveljnika avstro-ogrškega bataljona, za tem v drugem delu kopija delavnice v kateri so se nahajali kovač, mizar, čevljar in usnjar s pripadajočim orodjem in ognjiščem. Na vrsto je prišlo obvezovališče z delovno mizo, spalnimi pogradi in seveda z ranjencem na mizi s težjo poškodbo trebušnega predela in obeh rok. V prostoru z obvezovališčem pa je postavljenih še deset vitrin s časopisjem in dokumentacijo, ki zajema gospodarstvo, sodnijo, šolstvo in modo pred vojno in med vojno do leta 1918. Notranja zaključna dela pa so se zaključila z izdelavo strelskega rova, ki povezuje izhod iz muzeja in vse prostore med seboj.

nadaljevanje na strani 16

Vojni muzej Vipava

delavnica

povezovalni
rov

prevezovališče

poveljniška soba

delavnica

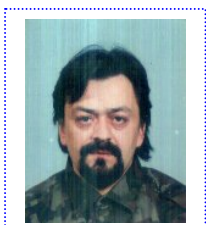

razstavni prostor

razstavni prostor

foto : Mitja Močnik

»O R D E N« PARTIZANSKE ZVEZDE

Z ukazom o »ordenih« narodnoosvobodilni vojni z dne 15.08.1943, je bil ustanovljen »orden« :

- **Partizanska zvezda v treh stopnjah** (redih). Stopnja ordena leta 1961 dobijo imena:
 - **I. stopnja se imenuje : Orden partizanske zvezde z zlatim vencem.**
 - **II. Stopnja se imenuje: Orden partizanske zvezde z srebrnim vencem.**
 - **III. Stopnja se imenuje: Orden partizanske zvezde s puškama**

Sam »orden« je **40 mm** velika metalna **petokraka zvezda**, ki je izpolnjena z **rdečim emailom**. Pri prvi in drugi stopnji je med kraki lovorov venec, pri tretji stopnji pa sta navzkriž postavljeni puški.

Prvi »ordeni« so narejeni v Sovjetski Zvezi leta 1944. po drugi svetovni vojni pa jih je začela izdelovati zagrebška tovarna »**IKOM**«. Med »ordeni« izdelanimi v SZ in Jugoslaviji obstaja minimalna razlika.

Ruska varianta ordena :

I. stopnja : vsa je pozlačena, na hrbtni strani ima napis v cirilici in matico brez imena.

foto : Ivo LAMPIČ

II. in III. stopnja : narejeni sta iz posebne figure, na hrbtni strani imata št. **II.** Ali **III.**, ter napis v cirilici proizvajalca v tem primeru » **MONETNI DVOR** «.

II. stopnja :

Orden partizanske zvezde z srebrnim vencem.

III. stopnja :

Orden partizanske zvezde s puškama.

foto : Ivo LAMPIČ

IKOMOVA varianta (Zagreb) se razlikujeta po tem, da je:

- **I.** stopnja je narejena iz **22 karatnega zlata** (916/1000), na matici pa nima ime proizvajalca, niti stopnje reda.
- **II. In III. stopnja** sta narejeni iz **srebra**, na matici je ime proizvajalca (IKOM). Obe varianti sta tudi oštevilčeni. Med seboj jih ločimo po barvi emaila, Ruska varianta je **temneje rdeče** obarvana.

foto : Ivo LAMPIČ

»Orden« se je podeljeval samo:

- Udeležencem v NOV, vojaškim višjim oficirjem, vojaškim enotam, v kasnejšem času pa tudi vojaškim osebam zato ga štejemo za vojaški orden.

Koliko so jih podelili:

- ✓ **Orden partizanske zvezde z zlatim vencem** (I. stopnja) **od l. 1944 – 1980** je bilo podeljenih **627 kosov**.
- ✓ **Orden partizanske zvezde s srebrnim vencem** (II. stopnja) **do l. 1972** je bilo podeljenih **1.573 kosov**.
- ✓ **Orden partizanske zvezde z puškama** (III. stopnja) se preneha dodeljevati **1973 l.** do takrat je bilo podeljenih **10.384 kosov**.

Po teh številkah je razvidno, da se ta vrsta »ordena« ni tako množično dodeljevala kot nekateri drugi ordeni v SFRJ.

V nekaterih primerih, verjetno, da nebi poškodovali uniforme, so posamezniki zamenjali matico i iglo. Takih primeri so redkejši. ❖

Leopold Gumpot - POLDE

NAŠITKI --- SV

Karate klub - MORiS

MORiS

MORiS - 5. generacija V/O

Operativni center - Vrhnika

Poveljstvo enot za podporo-PEP

1. brigada

*Maneverska Struktura
Narodne Zaščite*

Pokrajinski štab Ljubljana

Orožar - SV

Položajne oznake --- SV

Avio mehanik

CVŠ

Civilna obramba

Garda SV

Gorski vodnik

Vojni Veteran

Župnik

Korpus SV

Mornarica SV

MORS

Kovanci --- SV

1. OPPVLZO-Kranj

2. lrbtZO- Maribor

52. brigada - Vrhnika

74.OKMB - Maribor

Obisk brigadija KRKOVIČ Tone-ta v muzeju

Kranj 14.07.2004

Začel se je lep sončen dan in za ogled muzeja se je najavila **OŠ**. Ogled je bil zelo zabaven kajti **vvod. Aleš** je otroke na zanimiv način popeljal skozi muzeju. Na koncu je **vvod. B. MEHLE** iz skupine za novačenje podaril vsakemu otroku zvezek, blok, trak za ključe in velik poster. Vsega tega so bili zelo veseli in ravno smo se začeli poslavljati zazvoni mobilitel na drugi strani se predstavi pribočnik poveljnika PEP-a in pove da ima **g. polk. TUNJA** v vojašnici Kranj na obisku **g. brigadirja Tone-ta KRKOVIČA** ter , da bi si želel ogledati muzej. Seveda smo bili zelo veseli njegove ponudbe.

Brigadir Tone KRKOVIČ in polkovnik Anton TUNJA

g. brigadir je bil namreč moj poveljnik v **specialni brigadi MORiS** med vojno v Sloveniji. Že od samega začetka mojega muzeja sem se trudil, da bi od g. brigadirja dobil vsaj kak eksponat. Pri tem mi je prijazno pomagal **g. polk. Jože KONDA** takratni poveljnik vojašnice, poklical je po telefonu v Ljubljano in se dogovoril za kontakt z **g. brigadirjem**. Končno smo imeli njegovo srajco, ki je vidna na zgornji sliki zgoraj levo. Močno sem si želel, da bi si moj poveljnik iz vojne tudi osebno obiskal muzej in si ogledal našo zbirko.

Tokrat mi je vse to uredil **g. polk. TUNJA Anton**, kajti ko sta šla mimo mojega muzeja na malico mu je polk. Rekel » **Tukaj notri imamo tvojo uniformo razstavljeno**«, g. brigadir se ni spomnil in si seveda to želel ogledati. Tako je prišlo do z moje strani tako željenega obiska.

Med samim ogledom je bil **g. brigadir** prijetno presenečen nad velikostjo zbirke predvsem pa je bil zadovoljen, ko je videl kar nekaj eksponatov iz **specialne brigade MORiS-a** katere je bil prvi poveljnik.

Na koncu sta se prijazno zahvalila za vodenje po muzeju in veselo pokramljala o sami zbirki, med drugimi nam je g. poveljnik rekel, da se bomo selili v bivšo stražarnico, ki je na samem vhodu v vojašnico. ❖

Martin LESKOVAR

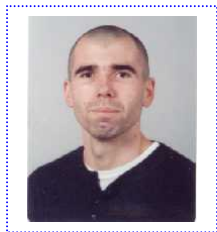

Vpis brigadirja v knjigo obiskovalcev

vod. M. Leskovar, brig. Tone KRKOVIČ in polk. Anton TUNJA

Foto : Aleš VIDMAR

Spoštovani zbiratelji in bralci revije »ZBIRALEC«

Ker je to moja **prva objava v naši reviji** je prav, da na kratko predstavim sebe in mojo zbirateljsko pot. Sem Roman Bunderšek in od leta 1991 zaposlen v SV, do aprila 2004 sem delal v 12. GARDB, sedaj pa sem na PP v Kranju.

Z zbiranjem predmetov povezanih z vojaškim življenjem sem začel v letu 1998, ko sem končno dobil Železni križec 2. stopnje in nato sem postopoma povečal zbirko medalj in odlikovanj iz celega sveta. Spoznal sem ljudi, ki so zbirali tudi ostale vojaške artikle, insignije, našitke, položajne oznake, oznake pripadnosti itd. Postala mi je všeč SV in položajne oznake ter oznake pripadnosti, katere so mi postale prioriteta pri mojem zbirateljstvu.

Moja zbirka, katere del je tudi na fotografijah trenutno zajema **169** različnih kosov. Zbirko položajnih oznak skušam popolniti glede na rod vojske in položaj v enoti ter oznake enot. Skušam slediti vsem spremembam in ustanavljanjem novih enot, tako, da bo zbirka čim bolj v toku dogajanj v SV.

Glede na to, da sem pozno začel zbirati oznake je zbirka še nepopolna in ob tej priložnosti bi **prosil Vas zbiratelje in bralce**, da se oglasite saj imam tudi kose, ki vas mogoče zanimajo za menjavo.

Kar zajema medalje in odlikovanja sem jih večino zamenjal za **“kinder jajčka”** v zbirki mi je ostalo nekaj ameriških medalj, poleg tega imam v zbirki nekaj plaket SV, našitkov in še

nekaj kovancev enot v SV. Iz besedila ste lahko razbrali, da me zanima SV, predvsem položajne oznake in oznake pripadnosti.

Poskusite me poklicati na **GSM : 041/325-200**, če Vas zanima kaj več, vesel bom Vašega klica.

S spoštovanjem !

Roman Bunderšek
Kremžarjeva ul. 16
1118 Ljubljana
tel.: 01/517-14-57

Foto: Bunderšek Roman

nadaljevanje iz 7 strani

Tu pa so prikazane tudi strelske linije in stražarsko mesto za katerim stoji avstro-ogrski poddesetnik branilec kraških kotanj in ravnin, pobočij Škabrijela, Sv. Gore, Prižnice, bregov reke Soče, Krnskega pogorja in Baškega Rombona, iz porcije v naročju je skromen obrok konjskega golaža in tu lahko obiskovalec v zvoku puškinega ognja in topovskih granat, jurišanja vojakov in topotanja konjskih vpreg ter v barvnih bliskih eksplozij podoživi strahote in nesmisel enajstih italijanskih in ene avstrijsko-nemške ofenzive na Soški fronti, kjer je v nesmislu krvavih žaloiger izkrvavel cvet evropskih, balkanskih in azijskih narodov različnih veroizpovedi.

Vsi ti prostori pa so dopolnjeni s fotografskim materialom in raznimi načrti. Poleg starih fotografij pa sem posvetil eno steno nasproti obvezovališča za predstavitev najpogostejših in najvidnejših dandanašnjih ostankov, ki sem jih ujel v fotografski objektiv v letih 1991-1996. Tu predvsem prevladujejo posamezna pokopališča padlih junakov in borcev obeh armad, ki so se borile zaradi pogoltnosti italijanskega kralja in italijanske grabežljivosti po slovenskem oziroma takrat avstro-ogrskem ozemlju. Med predmeti pa naj predstavim le nekaj posameznih, tako pri medaljah zasledimo red železne krone, železni križec III. stopnje, znake jurišnih enot (Sturmtruppen), železničarskih služb, planinskih enot, italijansko medaljo za zasedbo Gorice 8.8.1916 (Presso di Gorizia), medalja francoskih branilcev Verduna. Pri orožju pa so zanimivi modeli kot so npr.: revolver GLISENTI-BODEO M-1889, pištola BERETTA M-1915, revolver RAST & GASSER, puška MANNLICHER M-1895 za konjeniške enote ipd. Poleg avstro-ogrskih emajliranih čutaric in lončkov z različnimi datumi od 1914-1917, zasledimo tudi čutarico z žigom 1918, ki je bila najdena pri obnovi dvorca Vogrsko. Na ogled je še okrog petdeset različnih fajf (pip) za tobak izdelanih iz lesa, gline, bakelita in keramike. Poleg telefonskih aparatov v kaverni zasledimo še korpusni radijski detektor M-1908 za prisluškovanje radijskih valov. V poveljniškem prostoru pa, poleg brivskega pribora, delovnega pribora, vidimo še megafon za poveljevanje na bojišču izkopan na Stolu poleg hriba Trstelj na Krasu.

Vsi ti opisani eksponati in še mnogo drugih izvirajo iz naravnega okolja fronte in so skrbno restavrirani, nekaj deset primerkov pa je zamenjanih, poklonjenih ali kupljenih, kar pa je seveda tudi napisano na listku poleg razstavljenega eksponata. Zbirka zajema okrog štirideset eksponatov in fotografij. V takšnem stanju kot je danes na ogled pa je od aprila 1996. leta, ko se je pred vhodom uredilo še primer avstro-ogrskega obrambnega rova in italijanskega napadalnega polja, kar skupaj z žičnimi ovirami predstavlja bojišče na Krasu, celoten sklop prostorov pa kotanjo oziroma dolino v neposredni bližini avstro-ogrske obrambne črte v kateri so se nahajali najnujnejši opisani objekti za nemoteno delovanje vojaškega stroja. Zakaj sem si omislil ravno kraško bojišče? Zato ker o goriškem mostišču in okoliških hribih govori že razstava na Sveti Gori, ki jo je postavil Goriški muzej, o Tolminsko-Kobariško-Bovškem odseku pa nam lepo prikazuje Kobariški muzej. Naj podam le nekaj dejstev, ki so me pritegnila v raziskovanje Krasa in njegovega podzemlja kot člana jamarskega društva Temnica. Prvi plinski napad je bil izveden ravno na Krasu 29.6.1916 v okviru 7. korpusa K.U.K. armade pri Sv. Martinu in Sv. Mihaelu na Doberdobski planoti. Skupna dolžina Soške fronte od Grmade na jugu in do Rombona na severu je bila cca 90 km, 31 km dolg odsek od reke Vipave do Grmade na Krasu pa je terjal od skupnega dobrega milijona žrtev kar tretjino, saj je italijanska armada z vsemi močmi stalno pritiskala na prodor po Brestoviški dolini, kamuflirala pa prodor po Vipavski dolini, vendar ji nikjer ni uspelo. Predvsem pa me je Kras pritegnil, ko sem ga začel spoznavati globlje v notranjost, v globoko zaledje fronte in spoznal, da je bila tu s strani avstrijske armade zgrajena močna infrastruktura za oskrbo bojišča, med drugim normalno tirna proga Dutovlje-Komen-Lipa-Kostanjevica in ozkotirna proga Dutovlje-Gorjansko-Brje-Brestovica. Iz zajetja Hubelj pri Ajdovščini pa so speljali v še tako odročne vasi na Krasu vodovod, ki pa je na žalost celotno deloval samo do konca vojne. Vsaka kotanja in dolina pa je bila kot mravljišče pozidana z barakami v katerih so si odpočili ali okrevali rane izčrpani branilci kraškega kamenja in rdeče zemlje. Premoč italijanskih napadalcev proti avstrijskim branilcem pa je bila

vedno tri do štirikrat večja. To je le nekaj osnovnih razlogov, zakaj sem se odločil za takšno obliko in predstavitev razstave, ki je s pomočjo moje žene in prijateljev in sodelavcev prerasla in se oblikovala v čudovito predstavitev bojnih in življenjskih pogojev na takratnem bojišču. Vojni muzej Vipava - Soška fronta 1915-1917 ima kar precej obiskov, tudi civilnih poleg vojaških tujih in domačih delegacij. Med obiskovalci pa so tudi večje najavljene skupine izletnikov iz cele Slovenije in osnovne ter poklicne šole iz raznih koncev države.

Oblikoval sem tudi znak muzeja, ki predstavlja Soško fronto. Planika je simbol visokogorskega bojišča od Rombona do Tolmina, napis Soška fronta 1915-1917 loči ta del bojišča od srednjega posočja, od Tolmina do reke Vipave, napis Vojni muzej Vipava pa loči srednji sektor od kraškega sektorja, ki je segal od reke Vipave do Grmade, bajonet pokončno postavljen predstavlja reko Sočo, ročaj bajoneta pa Kras in izliv Soče, avstrijski in italijanski vojak pa sta vsak na svojem bregu Soče. Znak sem oblikoval sam, v obliki značke pa ga je izdelalo podjetje Heledis (nekdanja Aurea) iz Celja. **Zbirka se stalno dopolnjuje, zato je tudi vsakič vredna ogleda s predhodno najavo na telefon: 041-382-399 MOČNIK MITJA**, kamor je vsak vljudno dobrodošel. ❖

bojišče pred muzejom

soba z dokumenti

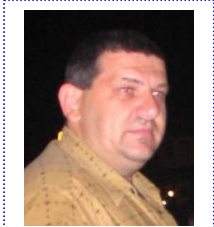

kaverna

»...IN NJIHOVE KOSTI SO POSTALE PRST NAŠE PRSTI.«

Viteške igre – Predjamski grad

Postojna 22.08.2004

Z Jožetom sva bila povabljena iz strani **OPK SV** (oddelek za pridobivanje kadra enota Primorska) na prireditve Viteške igre v Predjamskem gradu, da predstavimo svojo dejavnost in pa seveda razne uniforme ter artikle, ki jih zbiramo.

Prireditve sva se udeležila z velikim veseljem ter na njej predstavila naš muzej iz Kranja in pa seveda tudi vse o našem združenju ZZVIS.

Ob tej priložnosti se zahvaljujema povabitelju **maj. Korče Danilo-tu** in pa seveda najinemu **poveljniku ppolk. STROJIN Igor-ju** ker nama je omogočil, da se prireditve udeleživa.

Predjamski grad

Sama prireditve je bila v nedeljo, vreme je bilo enkratno. Ko sva zjutraj prišla na prireditve naju je sprejel **maj. Korče Danilo** in nama določil prostor kje bova imela razstavo. Moram pritrčiti, da sva dobila zelo lep prostor kjer je bila kasneje frekvenca obiskovalcev zelo velika povrh vsega pa sva imela tudi lepo senco tako, da je bilo lažje prenašati vročino.

V samem začetku **Viteških iger** je bilo vse skoncentrirano na njihovo prireditve pred gradom. Ko pa se je osrednja prireditve končala okoli 12 ure so se vsi obiskovalci premaknili na spodnji travnik. Tam je potekalo tekmovanje v streljanju z lokom, na samem prizorišču smo bili tudi mi z našo razstavo.

Bilo je tako veliko zanimanje za *naš muzej, naše združenje* in pa seveda naše druge dejavnosti, da z Jožetom nisva bila kos, da vsem razlagava kaj vse zbiramo in s čim se ukvarjamo tako, da so nama priskočili **na pomoč** moj **sin Robert, hči Monika in žena Nadja**.

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil primorski skupini **OPK SV** in seveda močno upam, da bomo v prihodnje še veliko sodelovali na tem področju. ❖

Martin LESKOVAR

zgodovina

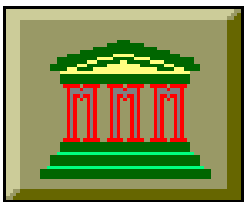

» viteza «

srečanje zgodovinskih vojakov in današnjih na prostoru ZZVIS-a

Foto : Nadja LESKOVAR

Military Museum Martin

Slovenska soba - SV in TO

Slovenska soba - SV in TO

Slovenska soba - SV in TO

tuje vojske

tuje vojske

SFRJ - JLA

foto : Martin LESKOVAR

.....KUPIM.....PRODAM.....MENJAM..... KUPIM.....PRODAM.....MENJAM.....

oglasi

oglasi

➤ **Menjam :**

- Maskirno uniformo (JLA) Niške specialne enote.
- Uniformo za prvo generacijo vojaka SLO za izhode ali odhode domov.
- Uniformo podčastnika SLO pehota.
- Uniformo častnika SLO pehota
- Poljsko VP uniformo,
- Našitke, položajne oznake, ipd,.....

Martin gsm: 031 / 500 - 405. ❖

Prosim za pomoč

Pomoč

Zelo rad bi identificiral srebrni prstan, kateri naj bi bil iz obdobja II. Svetovne vojne. Prstan je zelo dobro ohranjen in je original.

V grbu prstana je Finski lev z krono na glavi v desni roki ima meč, stoji pa na ukrivljeni mačeti. Na levi strani je emajlirana Finska zastava, na desni strani pa je rdeča zastava z kljukastim križem v sredini vse je emajlirano.

Če bi slučajno kdo vedel kaj naj bi prstan predstavljal, iz katerega obdobja je in pa morebitno koliko je vreden naj javi g. Leskovar – ju.

Hvala za pomoč

Anonimni lastnik

NOVI ZBIRATELJI

KIDRIČ Robert

Kolodvorska ul. 1a, 6230 Postojna
031 / 638 – 099

Zbira :

- Značke,...
- Medalje,....
- Sablje, Bajoneti,.....

Znak **ZZVIS** je narisala **Monika Leskovar** 6.b, računalniško pa ga je obdelal g. **Marko GRIČAR**

GOSPOD JE MOJA MOČ

**GOSPOD JE MOJA MOČ IN MOJ ŠČIT,
VANJ JE ZAUPALO MOJE SRCE,
PREJEL SEM POMOČ IN SRCE MI VRISKA,
S SVOJO PESMIJO SE MU ZAHVALJUJEM. (Ps28,7)**

Dopisnik
Dopisnik
Dopisnik
Dopisnik
Dopisnik

Mraz, osamljenost, vsepovsod odmevi krikov ranjenih in umirajočih vojakov. Telesne in veliko duševne bolečine ter strah za svoje domače, so vojake in navsezadnje strah za svoje lastno življenje je velikokrat vojaka obrnilo k molitvi. Prestrašeni in umirajoči vojaki so stiskali k srcu malo knjižico z molitvami ter prosili Boga milosti ter odrešitve.

VOJAKOVA MOLITEV

* * * * *

Veš, **Gospod**, rekli so mi, da te ni!
In jaz, neumnež, sem jim verjel.
Toda neke noči sem iz jame, ki jo je skopala granata, gledal zvezdnato nebo in ugotovil, da so me prevarali.
Veš, **Gospod**,
Pripravlja se kruta bitka,
In kdo ve, mogoče bom potrkal na tvoja vrata.
Me boš sprejel, **Gospod**?
Glej, **Gospod**, že se sliši bojni glas trobente. Grem!
Toda neverjetno, ne bojim se umreti.

To je **molitev**, ki so jo našli pri mnogih vojaki v času **2.svetovne vojne**. Čeprav je bila včasih vera v zavesti ljudi močnejša, poznamo tudi danes v številnih vojaških rodovih njim lastne molitve. Tako poznamo:

MOLITEV LETALCEV

* * * * *

Gospod, lahko letim v nebeške višave in pogosto sem prepuščen samemu sebi.
Ko letim in vidim, kako je svet z višav drugačen kakor takrat, ko ga opazujem z zemlje, se v mislih lažje dvignem k tebi.
Odvisen sem od ljudi na zemlji. Ko letim se zavedam, kako si moramo med seboj zaupati; brez zaupanja v ljudi na zemlji sploh ne bi mogel izpolniti zaupane naloge. **Gospod** daj, da bom ob tem, ko odkrivam lepoto tvojega stvarstva in obvladujem višine in zračne tokove, še bolj zaupal vate in v ljudi ter te bom skupaj z drugimi slavil za tvoja velika in čudovita dela.
Po Kristusu našem Gospodu! Amen!

MORNARJEVA MOLITEV

* * * * *

Gospod, varuj me na morju in na kopnem.
Varuj našo ladjo in vse, ki plujejo na njej. Ko bom v nevarnosti, naj bo tvoja moč moje upanje.
Naj čutim tvojo navzočnost, ko bom osamljen. Ohrani mojo družino in moje prijatelje vedno v svoji milosti, da se bomo skupaj veselili ob moji vrnitvi. **Amen!**

To so le tri od številnih molitev, ki opogumljajo in v težkih trenutkih bodrijo vojake širom sveta.

Vsem pa je skupna

MOLITEV ZA DOMOVINO

* * * * * * * * *

Kristus Kralj, tvoje kraljestvo so nebesa, jaz pa te prosim za ta mali raj:

Za našo domovino in za vse, ki skrbijo, da nam je v njej lepo.

Vodi predsednika države, da se bo vedno prav odločal, in tudi druge državnike in politike, da bo naša dežela postala v svetu znana po pravičnosti do vseh ljudi. Policisti in vojaki naj varujejo šibke in uboge ter si prizadevajo za pravičnost in mir. **Amen!**

Zanimivo je, da **molitve** niso strogo in zgolj namenjene čaščenju in slavljenju **Boga** temveč so sestavljene iz sveta, ki vojaka obkroža. Tako **mornarica časti morje**, **letalske sile pa nebo in višave**. Skupno pa jim je medsebojno zaupanje, **zaupanje v sočloveka** ter seveda **zaupanje v milost božjo**.

Ker vsak posameznik moli na svoj edinstven način, ki je njemu lasten je lahko ena **molitev** povedana na tisoče načinov.

Kakor pravi **Sveto pismo**: Ob vsaki priložnosti **molite** v duhu z vsakršnimi molitvami in prošnjami. V ta namen bedite z vso vztrajnostjo in molite. (Ef 6.18)

KIDRIČ MAJDA

VIR: povzeto po Katoliški molitvenik slovenskega vojaka in policista

Izdala Slovenska Škofovska konferenca

Vojaški vikariat Ljubljana 2003

NASLOVI ZBIRATELJEV (objavljeni že v prejšnji številki ZBIRALCA)

1.	ACALINOVIČ Željko	031 / 878 – 394		Našitki SLO, tuji, policija, Uniforme, pokrivala, značke, odlikovanja in pripadajoči material,...
2.	ARZENŠEK Martin	031 / 839 – 902		Značke, Medalje, Sablje, Bajoneti,.....
3.	BERGINC Vito	040 / 618 – 679		značke, medalje, polož.oznake, kovanci,.... odlikovanja,....
4.	BUNDERŠEK Roman	041 / 325 – 200		Insignij, Kovanci, Položajne oznake,.....
5.	GUMPOT Leopold - Polde	031 / 616 – 692		Svetovna militarija, Soška fronta,.....
6.	HUNJADI Iztok	070 / 811 – 940		Insignij,...
7.	JERONČIČ Miro	031 / 837 – 251	jerek1@volja.net	Našitki SLO, tuji, policija, pol.oznake, značke, razglednice, denar, Filetelija, numizmatika, ...
8.	KLEMENC Mitja	031 / 395 – 230	mitja.klemenc@telesat.si	Našitki, kovanci, medalje, uniforme, pokrivala, čelade, značke, odlikovanja, bankovci, nad. denar,
9.	KOTAR Jože	041 / 848 – 503	jusuf65@email.si jusuf65@hotmail.com	Našitki SLO, tuji, Uniforme, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci, pokrivala,
10.	KOTUR Rajko	041 / 644 – 575		Našitki SLO, tuji, policija, polož. oznake, značke, odlikovanja, kovanci, denar, značke, tel. kartice, itd.
11.	KRULEJ Dejan	031 / 729 – 865		Našitki SLO, tuji, policija, polož. oznake, SS – Nemčija II. sv. vojna, odlikovanja, itd
12.	KRIŽMAN Milan	041 / 855 – 793		MORiS, uniforme, našitki SLO, pokrivala, položajne oznake, odlikovanja
13.	KRESE Andrej	041 / 368 – 028		Insignij, Kovanci, Položajne oznake,.....
14.	LESKOVAR Martin	031 / 500 – 405	zzvis@email.si dolfe.slo@email.si	Našitki SLO, tuji, policija, uniforme, pokrivala, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci, in

15.	KOŠELNIK Matjaž	041 / 571 – 181		Insignij, kovanci, Pokrivala, granate, Zaščitne maske,RKB oprema,....
16.	JEVŠNIK Boris	031 / 516 – 509	emblem@volja.net	Insignij, kovanci, Pokrivala, uniforme, Polož.oz., kovanci, medalje, Značke,.....
17.	POJE Tomaž	041 / 568 – 372	tomaz.poje@siol.net	Insignij,Značke, kovanci, Položajne oznake,.....
18.	PODJAVERŠEK Mirko	01/ 544 – 45 – 82		PODPIRA ZBIRATELJE
19.	MOČNIK Mitja	041 / 382 – 399	fjl@email.si nov email	Uniforme, pokrivala, Odlikovanja,medalje, značke, Militarija 1991, Soška fronta, Knjige,karte,časopise,....
20.	MORAVEC Slavko	041 / 407 – 651		Našitki SLO, kovanci, pol.oznake, značke, noži, odlikovanja, medalje, uniforme, pokrivala, bajoneti, sablje, orožje,..
21.	OŠTIR Franc	031 / 350 – 494		Našitki SLO, tuji, pokrivala
22.	PISNIK Jože	041 / 877 – 888		Našitki SLO, kovanci, polož.oznake,
23.	PRAH Dušan	041 / 385 – 752		Našitki, insigniji, Uniforme, pokrivala, Odlikovanja, medalje,značke, kovanci, položajne oznake,....
24.	SCHEICHER Matevž	041 / 267 – 735	zmajevasekira@yahoo.com	Našitki, kovanci, medalje, odlikovanja, pol.oznake, uniforme, pokrivala,....
25.	SIMONČIČ Gortan	01/724 –25 - 04	gortan@siol.net	Našitki SLO, tuji,Pokrivala, fotografije, knjige, značke , zemljevidi, . polož.oznake, odlikovanja, kovanci,.....
26.	ŠVAJNCER J. Janez	01/752–27 – 81		Vojaški muzej Logatec
27.	TURK Jože	041 / 288 – 956		Našitki, uniforme, pokrivala , položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci,...
28.	TUŠAR Ivan	041 / 889 – 743		Našitki SLO, kovanci, položajne oznake, značke, odlikovanja, medalje
29.	VEZOVIŠEK Iztok	041 / 638 – 702		Našitki , policija, uniforme, pokrivala, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci, orožje,.....
30.	VIDMAR Aleš	041 / 518 – 987	hovla1@email.si	Našitki SLO
31.	ŽIBERT Iztok	040 / 226 – 323		Insignij, Kovanci, Položajne oznake,.....

Popusti z ZZVIS izkaznico

MUZEJ	naslov	telefon	VSTOPNINA
Gorenjski muzej - Kranj	Tomšičeva 44, 4000 Kranj	04/20-13-950	cena za dijake, študente – 300,00 sit
Muzej motociklov	Vransko 31a		dogovor pri vstopu
Vojaški muzej Logatec	Tržaška 81 a , 1370 Logatec		sobota in nedelja je vstop brezplačen
Tobačni muzej	Tobačna 5, Ljubljana	01/47-77-111	Brez vstopnine
Gasilski muzej Slovenije	Trg svobode 5, Metlika	07/30-58-697	Brez vstopnine
Pivovarski muzej	Kobarid	01/47-17-340	Brez vstopnine
Kobariški muzej		05/389-00-00	dogovor pri blagajni (veza g. Šerbec Jože)
Železničarski muzej	Jesenice	041/558-389	Prost vstop z izkaznico ZZVIS (g. Bogič)

Glasilo ZZVIS » ZBIRALEC št.7 « je bilo izdelano v 200 izvodih.

Uredil : **Martin LESKOVAR**

Tisk : **ČUK d.o.o.**

November 2004